

«Brain Regain vs Digital Skills Gap»

Νοέμβριος 2022

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Με μια ματιά	4
Πρόλογος	5
Ταυτότητα Έρευνας	7
Συσχετίσεις	16

Η έρευνα «Digital Skills Gap» πραγματοποιήθηκε στο διάστημα από τον Μάρτιο ως τον Μάιο του 2022 και το ερωτηματολόγιο απευθύνθηκε σε 500 Ελληνικές επιχειρήσεις. Στην έρευνα ανταποκρίθηκαν 123, που σημαίνει ένα ικανοποιητικό ποσοστό απάντησης (response rate) της τάξης του 24.6%.

Επιμέλεια έρευνας

Ανάλυση αποτελεσμάτων

Δρ. ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΑΛΙΚΙΑΣ

Οικονομολόγος

Ομότιμος Καθηγητής ΟΠΑ

Πρόεδρος Ακαδημαϊκού Συμβουλίου Athens International College

Με την υποστήριξη

ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΕΝ ΔΡΑΣΕΙ

Πρόλογος

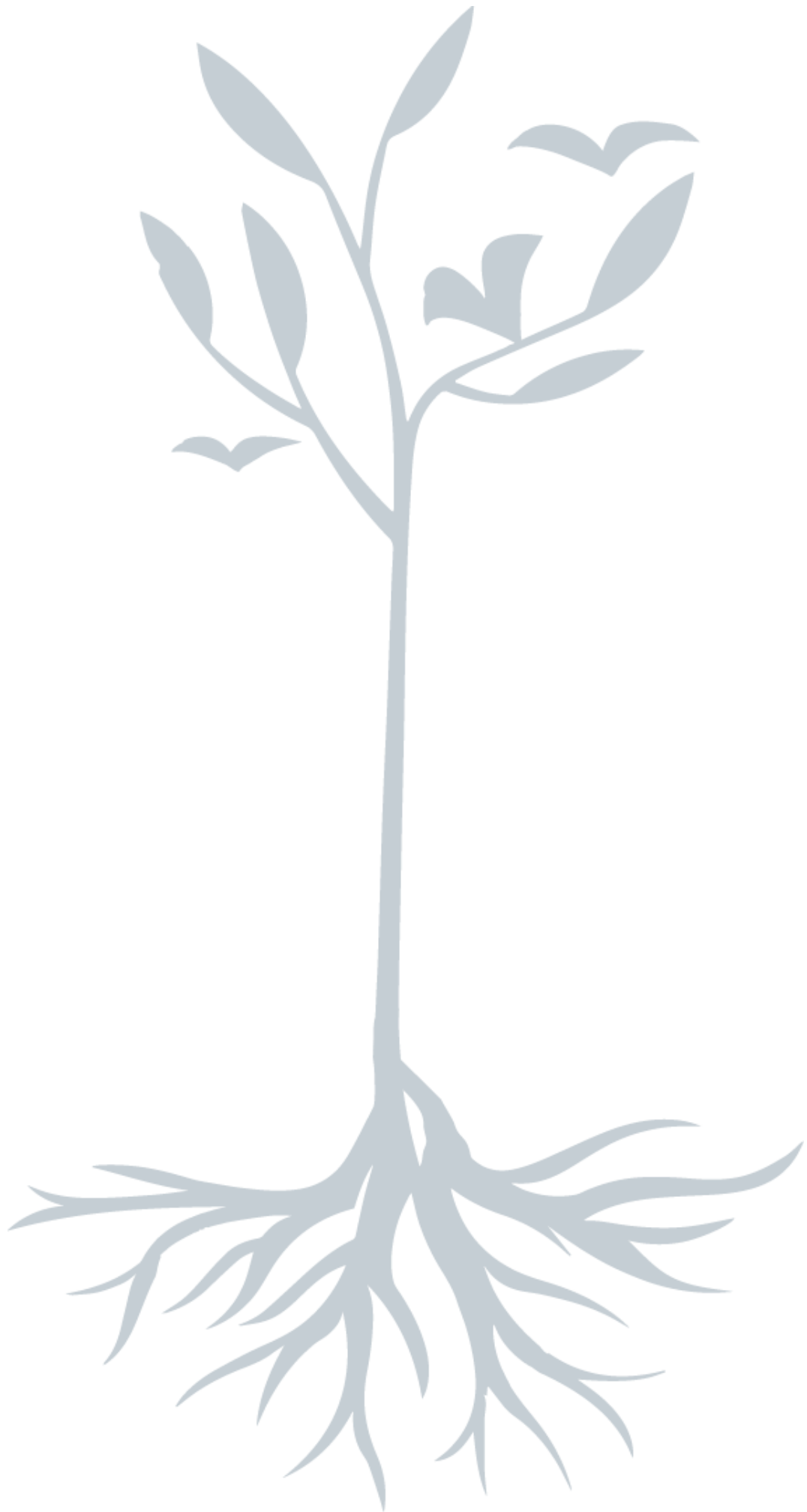
Από προηγούμενες έρευνες έχει διαπιστωθεί ότι ένα σημαντικό ποσοστό των ατόμων που μετανάστευσαν από τη χώρα στην περίοδο της κρίσης και χαρακτηρίζονται ως η γενιά του Brain Drain, έχει ως επιστημονικό υπόβαθρο τις ψηφιακές τεχνολογίες. Αυτό το γεγονός έχει εντείνει την έλλειψη από την Ελληνική αγορά, στελεχών με εξειδικευμένες ψηφιακές δεξιότητες.

Αντικείμενο της παρούσας έρευνας αποτέλεσε ο προσδιορισμός των αναγκών των Ελληνικών επιχειρήσεων σε ανάλογα στελέχη και της ανάγκης προσέλκυσης Ελλήνων που εργάζονται στο εξωτερικό σε ανάλογες θέσεις.

Η έρευνα διενεργήθηκε μεταξύ επιχειρήσεων μελών του ΣΕΒ όπως επίσης και νεοφυών επιχειρήσεων που ανήκουν στο μητρώο του Elevate Greece.

Τέλος, στην έρευνα επιχειρείται η ποσοτικοποίηση της ευρύτερης τάσης αναστροφής του Brain Drain, δια μέσου της καταγραφής των στελεχών που έχουν επαναπατριστεί από τις επιχειρήσεις το τελευταίο 12μηνο.

Ομάδα Πρωτοβουλίας BrainReGain

Η ΕΡΕΥΝΑ

Brain *Re* **gain**

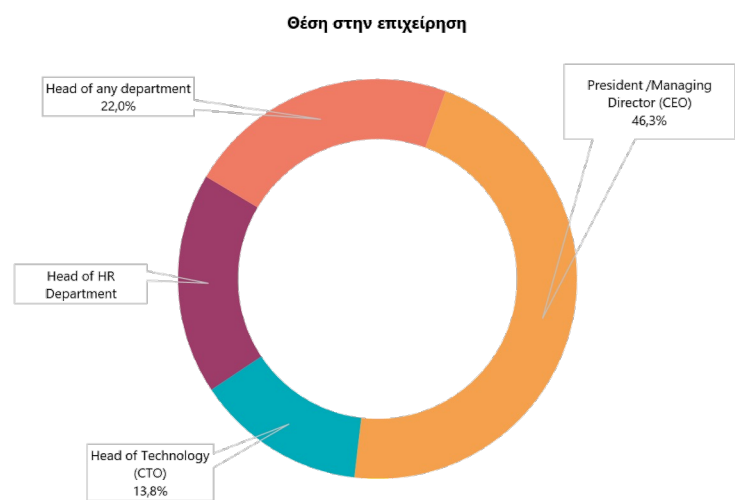
ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΕΝ ΔΡΑΣΕΙ

1. Ταυτότητα Έρευνας

Η έρευνα έχει ως αντικείμενο τον επαναπατρισμό Ελλήνων επιστημόνων από το εξωτερικό στα πλαίσια αναζήτησης στελεχών από τις επιχειρήσεις.

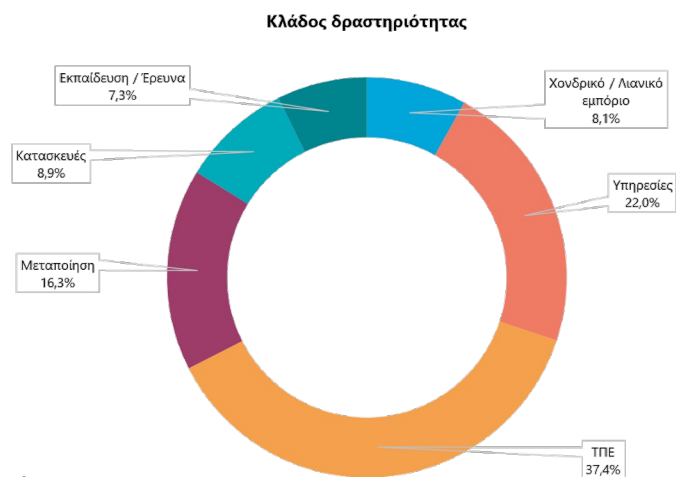
Στην έρευνα συμμετείχαν 123 ανώτερα στελέχη ισάριθμων επιχειρήσεων με έδρα κυρίως την Ελλάδα. Συγκεκριμένα, η πλειονότητα των στελεχών του δείγματος (112 στελέχη ή 91%) διαμένουν στην Ελλάδα, 5 στελέχη ή 4% στην Γερμανία και από ένα στέλεχος έχουν χώρα διαμονής τα ΗΑΕ, Γαλλία, Ην. Βασίλειο, Η.Π.Α., Τουρκία και Αυστρία.

Η ιδιότητα των συμμετεχόντων στις επιχειρήσεις τους παρουσιάζεται στο Γράφημα 1. Η πλειονότητα είναι Πρόεδροι ή / και Διευθύνοντες Σύμβουλοι (CEO-46,3%), και ακολουθούν οι επικεφαλής διαφόρων τμημάτων των επιχειρήσεων (22%), οι υπεύθυνοι της διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού (17,9%) και οι επικεφαλής των τμημάτων τεχνολογίας (13,8%).

Γράφημα 1

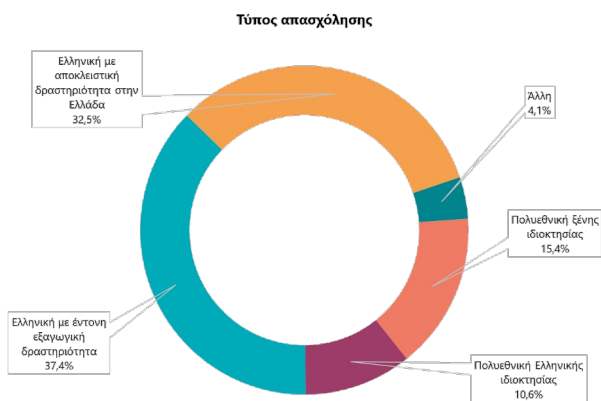
Οι επιχειρήσεις προέρχονται από τους εξής μεγάλους κλάδους (Γράφημα 2): Τεχνολογίες Πληροφορικής & Επικοινωνιών 37,4%, Υπηρεσίες 22%, Μεταποίηση 16,3%, Κατάσκευές 8,9%, Χονδρικό-Λιανικό Εμπόριο 8,1% και Εκπαίδευση / Επιστημονική Έρευνα 7,3%.

Γράφημα 2

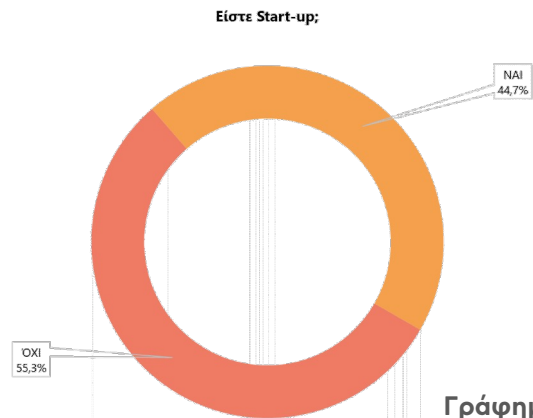

Από πλευράς δραστηριότητας των επιχειρήσεων του δείγματος, διακρίνουμε τις εξής κατηγορίες (Γράφημα 3): Ελληνικές επιχειρήσεις με έντονη εξαγωγική δραστηριότητα 37,4%, Ελληνικές επιχειρήσεις με αποκλειστική δραστηριότητα στην Ελλάδα 32,5%, Πολυεθνικές ξένης ιδιοκτησίας 15,4%, Πολυεθνικές επιχειρήσεις Ελληνικής ιδιοκτησίας 10,6% και άλλες επιχειρήσεις 4,1%.

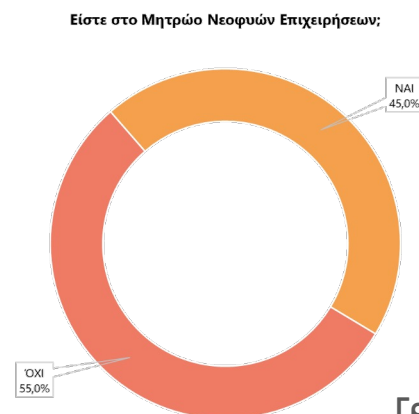
Γράφημα 3

Στην ερώτηση: Θα χαρακτηρίζατε την επιχείρησή σας ως Start-up;, 55 επιχειρήσεις ή 44,7% απάντησαν Ναι. (Γράφημα 4)

Γράφημα 4

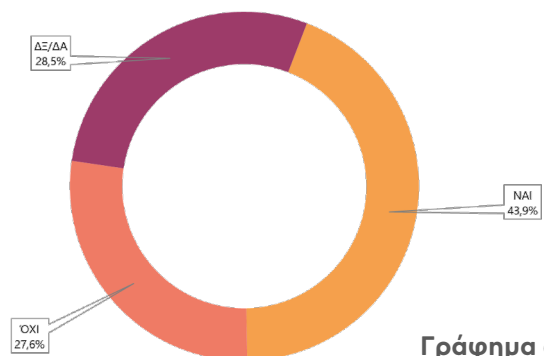
Ίδιες είναι οι απαντήσεις και στην ερώτηση, αν η επιχείρηση είναι καταχωρημένη στο Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων / ElevateGreece;

Γράφημα 5

Δικαιούχοι χρηματοδότησης από δράσεις ΕΣΠΑ για Έρευνα και Ανάπτυξη δήλωσε το 43,9%, ενώ αρνητικά απάντησε το 27,6%.

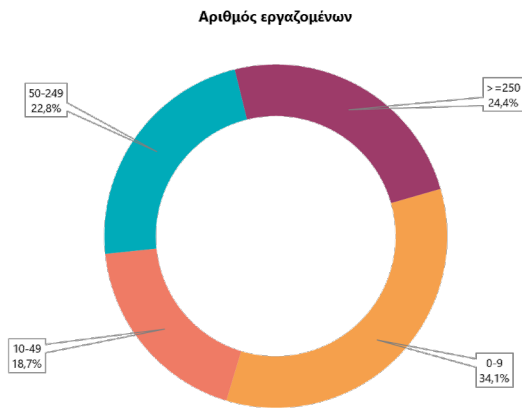
Είστε δικαιούχοι χρηματοδότησης από δράσεις ΕΣΠΑ :

Γράφημα 6

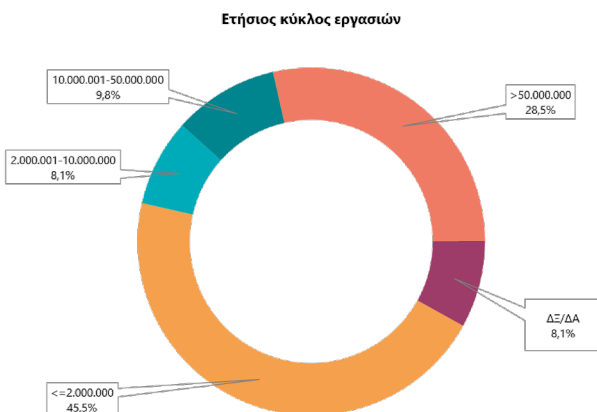

Σημαντικό ποσοστό των επιχειρήσεων του δείγματος είναι μικρές επιχειρήσεις με λιγότερους από 10 εργαζομένους (34,1% - Γράφημα 7). Μόνο το 24,4% των επιχειρήσεων μπορούν να χαρακτηριστούν ως μεγάλες επιχειρήσεις με άνω των 250 εργαζόμενους.

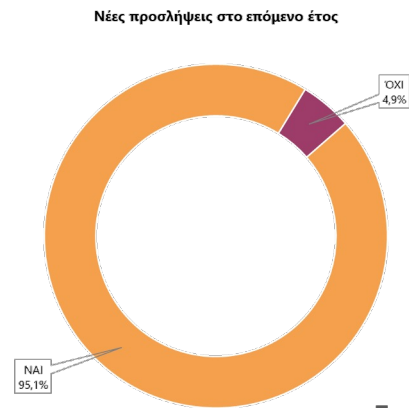
Γράφημα 7

Ανάλογη εικόνα παρουσιάζει και ο κύκλος εργασιών (Γράφημα 8). Ποσοστό 45,5% των επιχειρήσεων έχει ετήσιο κύκλο εργασιών έως 2 εκ. €, 17,9% έχει ετήσιο κύκλο εργασιών από 2 εκ. € έως 50 εκ. €, και 28,5% έχει ετήσιο κύκλο εργασιών άνω των 50 εκ. €. Δέκα επιχειρήσεις ή 8,1% δεν δήλωσαν τον κύκλο εργασιών.

Γράφημα 8

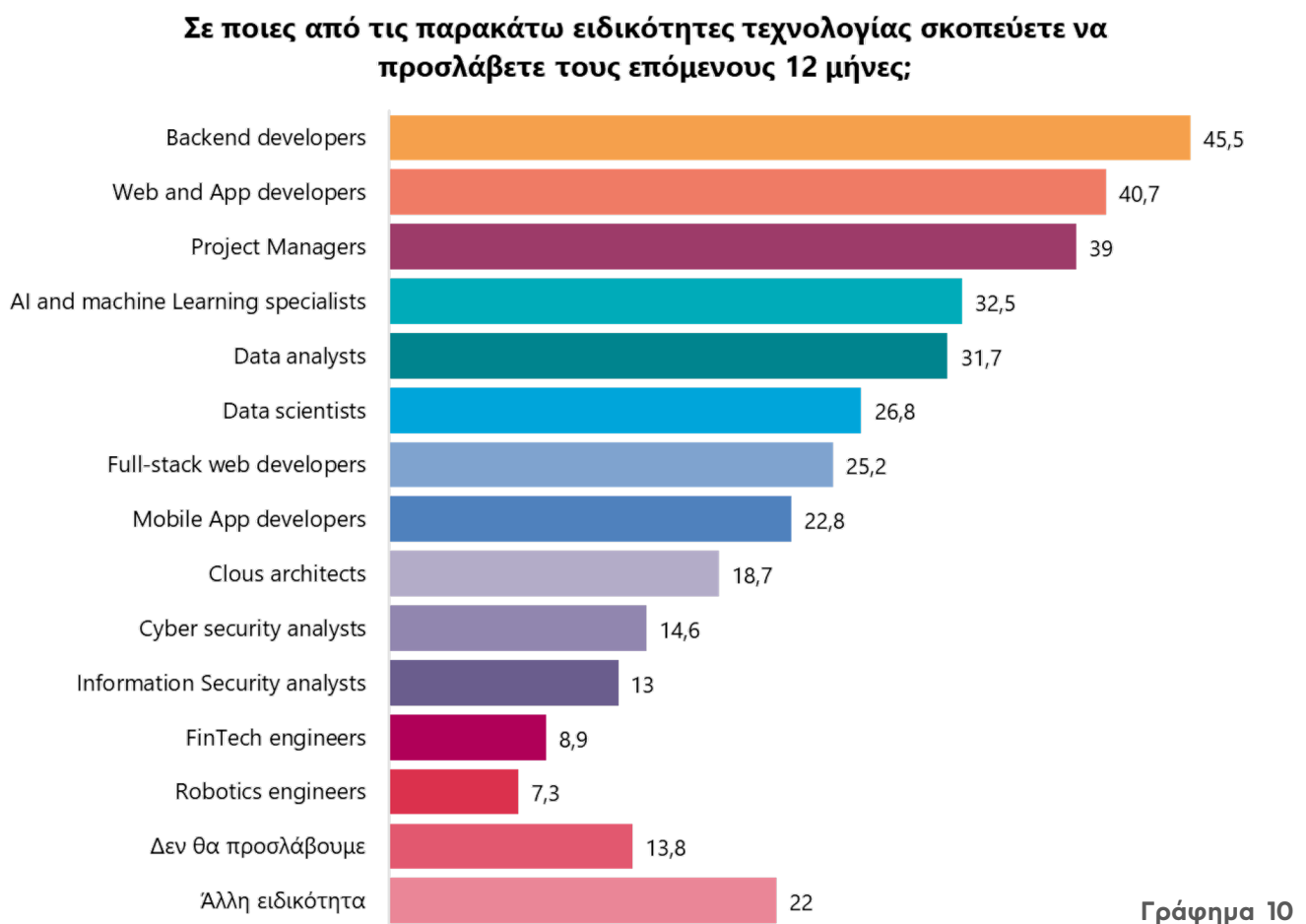
Ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι προσλήψεις που σχεδιάζουν να κάνουν οι επιχειρήσεις. Στην Ερώτηση για τις νέες προσλήψεις στους επόμενους 12 μήνες η συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων (95,1%) απάντησε Ναι.

Γράφημα 9

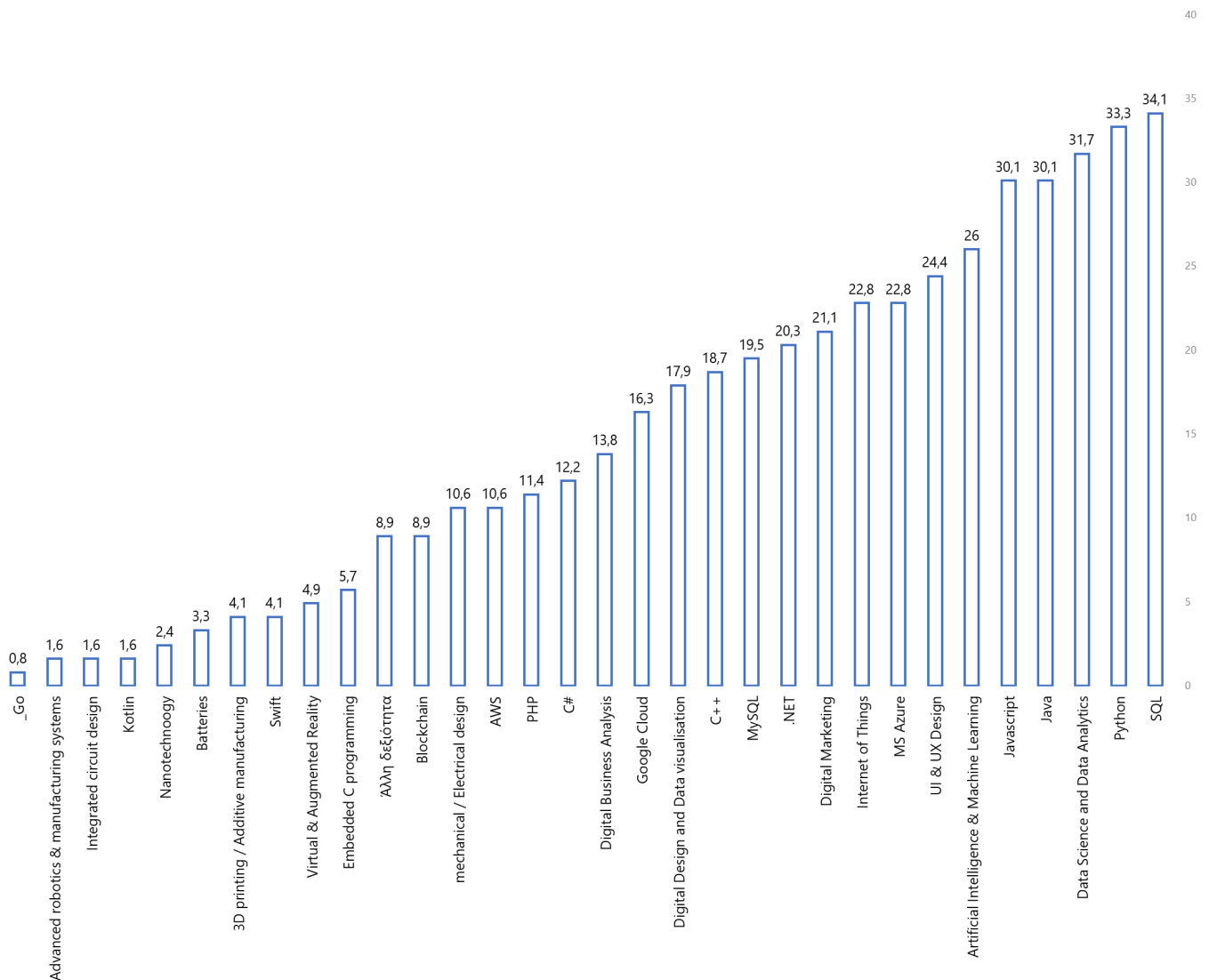
Στο Γράφημα 10 παρουσιάζονται οι ειδικότητες τεχνολογίας που σχεδιάζουν να προσλάβουν οι επιχειρήσεις (σε φθίνουσα τάξη ενδιαφέροντος). Η μεγαλύτερη ζήτηση (ποσοστό άνω του 30%) παρατηρείται στις ειδικότητες Backend Developers, Web and App Developers, Project managers, AI and Machine Learning Specialists και Data Analysts. Το μικρότερο ενδιαφέρον (κάτω από 20%) συγκεντρώνουν οι ειδικότητες Cloud Architects, Cyber security Analysts, Information Security Analysts, FinTech Engineers και Robotics engineers. Δεν θα προσλάβουν σε ειδικότητες τεχνολογίας δήλωσε το 13,8% των επιχειρήσεων, ενώ 22% αναζητά άλλες ειδικότητες.

Backend developers, Web and App developers και Project managers βρίσκονται στην κορυφή των προτεραιοτήτων των επιχειρήσεων όσον αφορά στις προσλήψεις στο επόμενο 12μηνο!

Στη συνέχεια τα στελέχη ρωτήθηκαν ποιες digital & hi-tech δεξιότητες είναι απαραίτητες για τις παραπάνω ειδικότητες; Το Γράφημα 11 δείχνει τις απαραίτητες δεξιότητες σε φθίνουσα τάξη ενδιαφέροντος. Η μεγαλύτερη ζήτηση (ποσοστό άνω του 30%) παρατηρείται στις δεξιότητες SQL, Python, Data Science and Data Analytics, Java και Javascript. Αντίθετα, το μικρότερο ενδιαφέρον (κάτω από 10%) συγκεντρώνουν οι δεξιότητες Blockchain, Embedded C programming, Virtual & Augmented Reality, Swift, 3D Printing / Additive Manufacturing, Batteries, Nanotechnology, Kotlin, Integrated Circuit design, Advanced Robotics & Manufacturing systems και Go. Άλλη δεξιότητα δήλωσε ότι αναζητά το 8,9% των επιχειρήσεων του δείγματος.

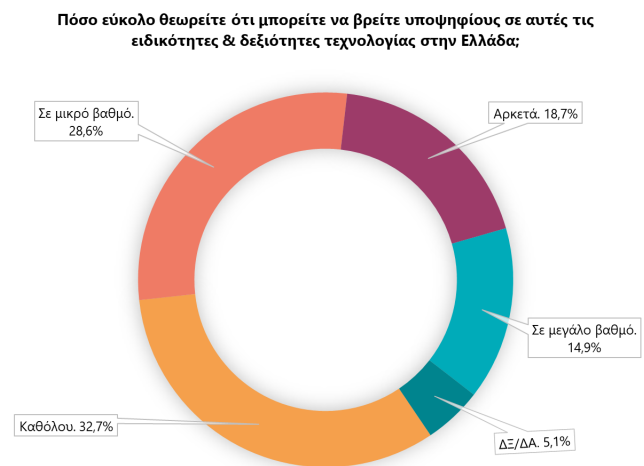
Ποιες από τις παρακάτω digital & hi-tech δεξιότητες είναι απαραίτητες για τις παραπάνω ειδικότητες;

Γράφημα 11

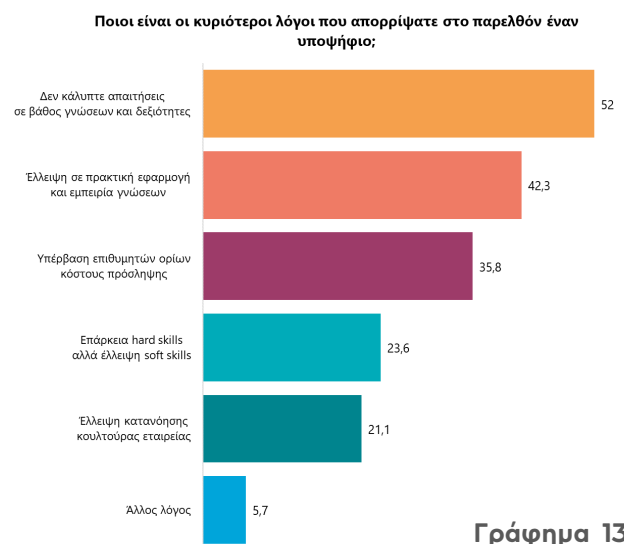

Με βάση τις απαντήσεις των στελεχών, η εύρεση αυτών των ειδικοτήτων είναι μία δύσκολη υπόθεση (Γράφημα 12). Συγκεκριμένα, αρκετά ή σε μεγάλο βαθμό εύκολο να βρεθούν οι παραπάνω ειδικότητες, απάντησε μόνο το 20,3% των ερωτηθέντων. Αντίθετα, καθόλου ή σε μικρό βαθμό εύκολο να βρεθούν αυτές οι ειδικότητες πιστεύει το 61% των στελεχών. Σημαντικό είναι και το ποσοστό των στελεχών που δεν έχουν άποψη για το βαθμό ευκολίας εύρεσης στελεχών με τις παραπάνω δεξιότητες, και ανέρχεται σε 18,7%.

Γράφημα 12

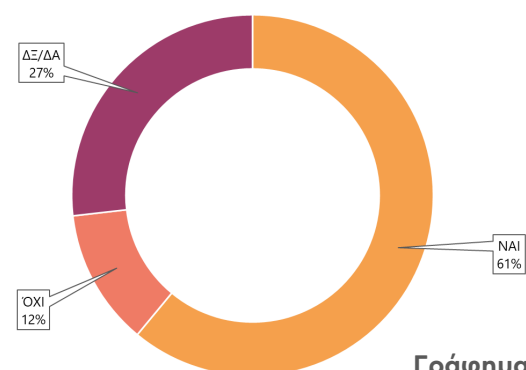
Οι λόγοι απόρριψης ενός υποψήφιου παρουσιάζονται στο Γράφημα 13. Ο κυριότερος λόγος απόρριψης είναι η έλλειψη γνώσεων και δεξιοτήτων (52%). Ακολουθούν η έλλειψη πρακτικής και εμπειρίας (42,3%), οι αιτούμενες αμοιβές (35,8%), η έλλειψη soft-skills (23,6%) και η αδυναμία προσαρμογής στην κουλτούρα της εταιρίας (21,1%).

Γράφημα 13

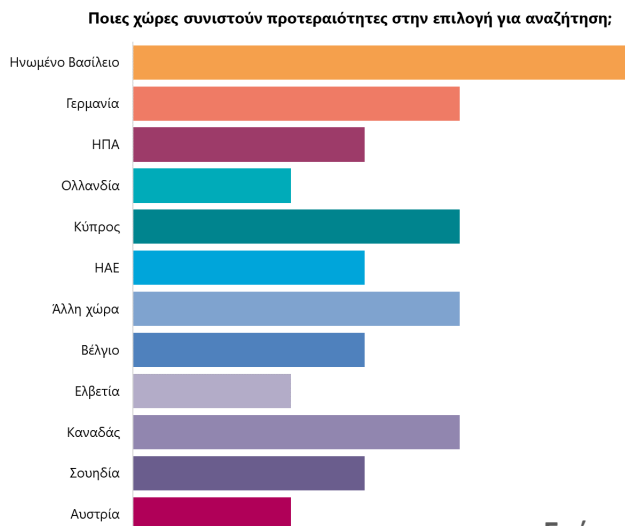
Την πρόθεση τους να αναζητήσουν εξειδικευμένα στελέχη από το εξωτερικό δήλωσε το 61% των επιχειρήσεων του δείγματος (Γράφημα 14). Δεν θα αναζητήσουν στελέχη από το εξωτερικό δήλωσε το 12,2%, και δεν ήταν σε θέση να απαντήσουν το 26,8% των επιχειρήσεων.

Σκοπεύετε να αναζητήσετε σε αυτές τις ειδικότητες τεχνολογίας Έλληνες υποψηφίους από το εξωτερικό;

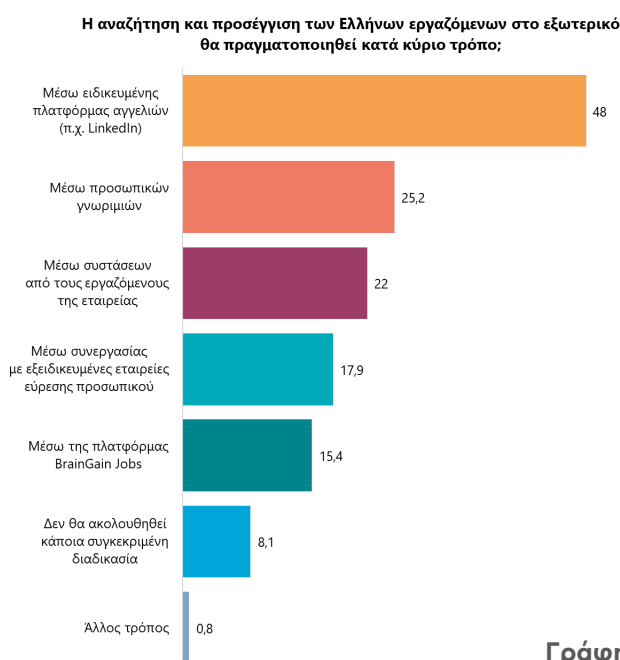
Γράφημα 14

Οι χώρες που αποτελούν την κύρια προτεραιότητα για αναζήτηση στελεχών είναι (Γράφημα 15): Ηνωμένο Βασίλειο (48,8%), Γερμανία (33,3%), Η.Π.Α. (22,0%), και Ολλανδία (19,5%). Οι λοιπές χώρες συγκεντρώνουν ποσοστά προτίμησης που κυμαίνονται από 8,9% (Κύπρος) έως 2,4% (Σουηδία και Αυστρία).

Γράφημα 15

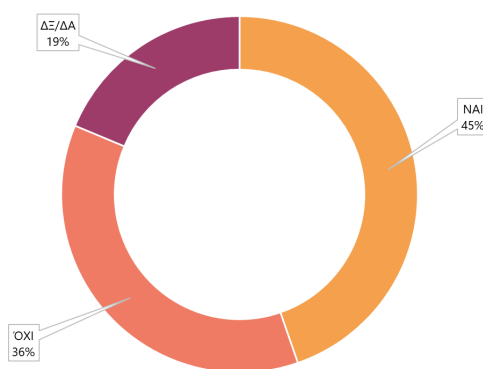
Ο επικρατέστερος τρόπος αναζήτησης ελλήνων στο εξωτερικό (Γράφημα 16) είναι οι εξειδικευμένες πλατφόρμες αγγελιών (π.χ. LinkedIn-48%). Ακολουθούν οι προσωπικές γνωριμίες (25,2%), οι συστάσεις από τους υφιστάμενους υπαλλήλους της εταιρείας (22%), οι εξειδικευμένες εταιρείες εύρεσης προσωπικού (17,9%) και η πλατφόρμα BrainGain Jobs (15,4%).

Γράφημα 16

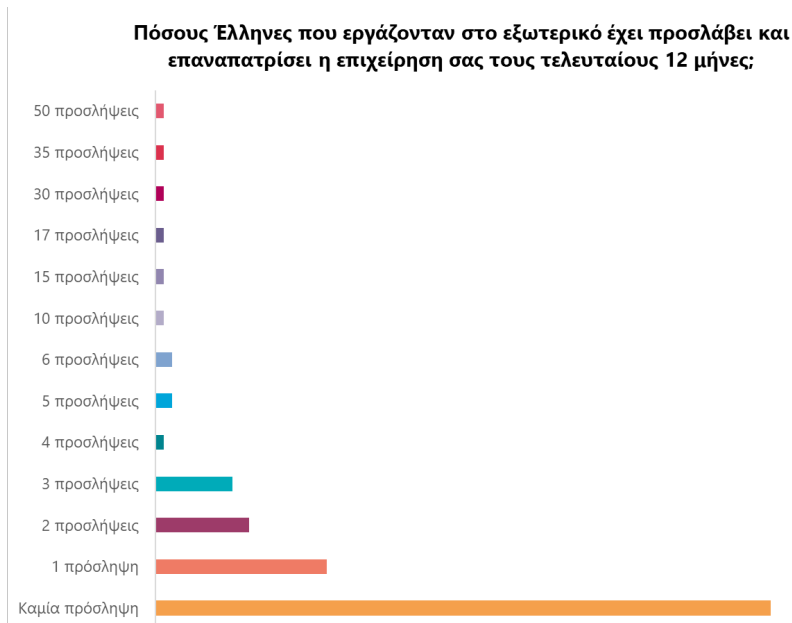
Την εναλλακτική λύση να απασχολήσουν στις ειδικότητες αιχμής της τεχνολογίας στελέχη από το εξωτερικό με τηλεργασία, εξετάζουν ως ενδεχόμενο το 44,7% των επιχειρήσεων του δείγματος (Γράφημα 17). Δεν εξετάζουν αυτό το ενδεχόμενο το 36,6%, και δεν ήταν σε θέση να απαντήσουν το 18,7% των επιχειρήσεων.

Εξετάζετε το ενδεχόμενο να απασχολήσετε εργαζόμενους σε αυτές τις ειδικότητες τεχνολογίας από το εξωτερικό με τηλεργασία;

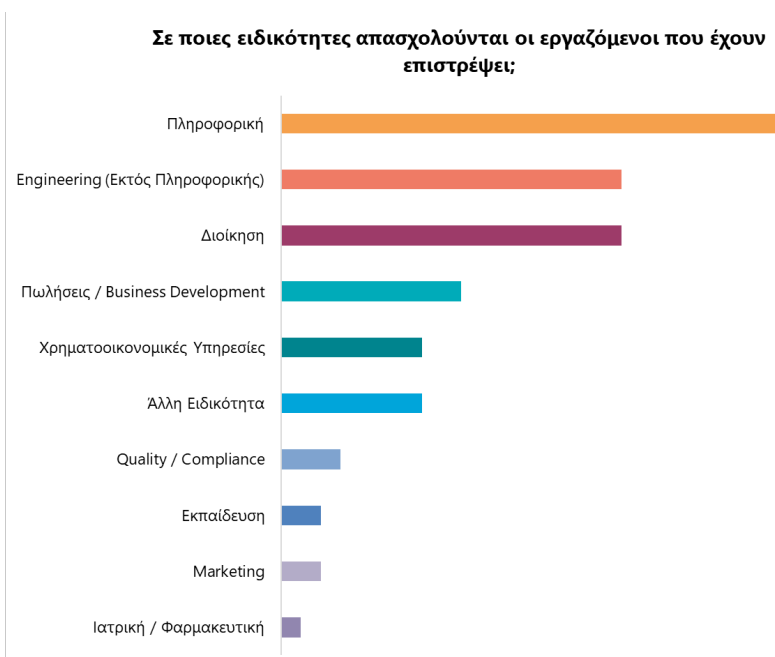
Γράφημα 17

Το Γράφημα 18 δείχνει την κατανομή του αριθμού των επαναπατρισθέντων ελλήνων από το εξωτερικό τους τελευταίους 12 μήνες που έχουν προσλάβει οι επιχειρήσεις του δείγματος. Η πλειονότητα των επιχειρήσεων (58,5%) δεν έκανε καμία πρόσληψη έλληνα από το εξωτερικό. Ποσοστό 36,6% των επιχειρήσεων έκαναν από μία έως έξι προσλήψεις, ενώ 6 επιχειρήσεις (ή 4,8%) έκαναν από 10 έως και 50 προσλήψεις.

Γράφημα 18

Τέλος, οι πιο ζητούμενες ειδικότητες από Έλληνες του εξωτερικού είναι η Πληροφορική, η Μηχανική (εκτός Πληροφορικής) και η Διοίκηση (Γράφημα 19). Αυτές οι τρεις ειδικότητες καλύπτουν το 47,9% των επαναπατρισθέντων Ελλήνων.

Γράφημα 19

2.4 Συσχετίσεις

Σε αυτήν την ενότητα διερευνούμε τις σχέσεις μεταξύ των διαφόρων χαρακτηριστικών των επιχειρήσεων του δείγματος. Για παράδειγμα σε ποιους κλάδους εμφανίζονται οι περισσότερες start-ups, συσχετίζεται ο αριθμός των απασχολούμενων με την πρόθεση της επιχείρησης να προχωρήσει σε προσλήψεις, κ.ο.κ. Με εξαίρεση τον αριθμό των προσλήψεων που είναι αριθμητική (ποσοτική) μεταβλητή (ratio scale), όλες οι άλλες μεταβλητές είναι κατηγορικές (nominal scale) και σε κάποιες περιπτώσεις ιεραρχημένες (ordinal scale). Έτσι για τη συσχέτιση μεταξύ των κατηγορικών μεταβλητών χρησιμοποιούμε τον πίνακα διπλής εισόδου (cross tabulation) με κριτήριο ελέγχου το χ^2 .

Όταν διερευνούμε τη σχέση μεταξύ μιας ποσοτικής μεταβλητής με άλλες κατηγορικές μεταβλητές χρησιμοποιούμε την ανάλυση διακύμανσης (ANOVA) με κριτήριο τον λόγο F.

- Κατηγορία επιχείρησης και κλάδος δραστηριότητας: Δεν προκύπτει σημαντική σχέση μεταξύ των δύο μεταβλητών ($\chi^2 = 28,4$, $p = 0,100$). Το μόνο αξιοσημείωτο είναι ότι οι επιχειρήσεις του κλάδου της πληροφορικής & επικοινωνιών διακρίνονται για την εξωστρέφεια τους (σχεδόν το 50% έχει έντονη εξαγωγική δραστηριότητα).
- Κλάδος δραστηριότητας και start-up. Η σχέση είναι στατιστικά σημαντική ($\chi^2 = 29,3$, $p = 0,000$) και η μεγαλύτερη συγκέντρωση start-ups παρατηρείται στους κλάδους εκπαίδευση / επιστημονική έρευνα, κατασκευές και τεχνολογίες πληροφορικής & επικοινωνιών.

Q1 Κλάδος Δραστηριότητας & Q3 Θα χαρακτηρίζατε την επιχείρησή σας ως Start-up;				
Crosstabulation				
Κλάδος Δραστηριότητας		Q3 Θα χαρακτηρίζατε την επιχείρησή σας ως Start-up;		ΣΥΝΟΛΟ
		ΝΑΙ	ΟΧΙ	
Εκπαίδευση / Επιστημονική Έρευνα	Count	6	3	9
	% within Q1 Κλάδος Δραστηριότητας	66,7%	33,3%	100,0%
Κατασκευές	Count	5	6	11
	% within Q1 Κλάδος Δραστηριότητας	45,5%	54,5%	100,0%
Μεταποίηση	Count	2	18	20
	% within Q1 Κλάδος Δραστηριότητας	10,0%	90,0%	100,0%
Τεχνολογίες Πληροφορικής & Επικοινωνιών	Count	32	14	46
	% within Q1 Κλάδος Δραστηριότητας	69,6%	30,4%	100,0%
Υπηρεσίες	Count	9	18	27
	% within Q1 Κλάδος Δραστηριότητας	33,3%	66,7%	100,0%
Χονδρικό-Λιανικό Εμπόριο	Count	1	9	10
	% within Q1 Κλάδος Δραστηριότητας	10,0%	90,0%	100,0%
Total	Count	55	68	123
	% within Q1 Κλάδος Δραστηριότητας	44,7%	55,3%	100,0%

- Κλάδος δραστηριότητας και δικαιούχος χρηματοδότησης από ΕΣΠΑ: Δεν υπάρχει σημαντική σχέση μεταξύ των δύο μεταβλητών ($\chi^2 = 14,2$, $p = 0,162$). Το ποσοστό των επιχειρήσεων που είναι δικαιούχοι χρηματοδότησης από ΕΣΠΑ κυμαίνεται από 37% (υπηρεσίες) έως 55,6% (εκπαίδευση / επιστημονική έρευνα).
- Κλάδος δραστηριότητας και άτομα που απασχολεί η επιχείρηση: Η σχέση είναι ιδιαίτερα σημαντική ($\chi^2 = 54,4$, $p = 0,000$), και οι κλάδοι με τις μεγαλύτερες από πλευράς απασχολούμενων επιχειρήσεις είναι η μεταποίηση, οι υπηρεσίες και το χονδρικό-λιανικό εμπόριο.

Q1 Κλάδος Δραστηριότητας & Q6 Πόσα άτομα απασχολεί η επιχείρησή σας;						
Crosstabulation						
Κλάδος Δραστηριότητας		Q6 Πόσα άτομα απασχολεί η επιχείρησή σας;				Total
		0-9	10-49	50-249	>=250	
Εκπαίδευση / Επιστημονική Έρευνα	Count	6	2	1	0	9
	% within Q1 Κλάδος Δραστηριότητας	66,7%	22,2%	11,1%	0,0%	100,0%
Κατασκευές	Count	4	2	5	0	11
	% within Q1 Κλάδος Δραστηριότητας	36,4%	18,2%	45,5%	0,0%	100,0%
Μεταποίηση	Count	2	0	10	8	20
	% within Q1 Κλάδος Δραστηριότητας	10,0%	0,0%	50,0%	40,0%	100,0%
Τεχνολογίες Πληροφορικής & Επικοινωνιών	Count	21	14	4	7	46
	% within Q1 Κλάδος Δραστηριότητας	45,7%	30,4%	8,7%	15,2%	100,0%
Υπηρεσίες	Count	8	5	2	12	27
	% within Q1 Κλάδος Δραστηριότητας	29,6%	18,5%	7,4%	44,4%	100,0%
Χονδρικό-Λιανικό Εμπόριο	Count	1	0	6	3	10
	% within Q1 Κλάδος Δραστηριότητας	10,0%	0,0%	60,0%	30,0%	100,0%
Total	Count	42	23	28	30	123
	% within Q1 Κλάδος Δραστηριότητας	34,1%	18,7%	22,8%	24,4%	100,0%

- Κλάδος δραστηριότητας και κύκλος εργασιών: Με ιδιαίτερα στατιστικά σημαντική σχέση ($\chi^2 = 50,6$, $p = 0,000$), οι κλάδοι με τα μεγαλύτερα ποσοστά επιχειρήσεων με τζίρο άνω των 50 εκ. € είναι το χονδρικό-λιανικό εμπόριο, η μεταποίηση και οι υπηρεσίες.
- Κλάδος δραστηριότητας και προγραμματισμός προσλήψεων στους επόμενους 12 μήνες: Δεν παρατηρούνται σημαντικές διαφορές ($\chi^2 = 6,2$, $p = 0,801$). Όλοι οι κλάδοι προγραμματίζουν προσλήψεις σε ποσοστά που κυμαίνονται από 90% έως 100%.
- Κατηγορία επιχείρησης και προγραμματισμός προσλήψεων στους επόμενους 12 μήνες: δεν παρατηρείται σημαντική σχέση ($\chi^2 = 6,0$, $p = 0,643$). Ανεξάρτητα από την κατηγορία που ανήκουν, όλες οι επιχειρήσεις σχεδιάζουν προσλήψεις τους επόμενους 12 μήνες.

Q1 Κλάδος Δραστηριότητας & Q7 Ποιος είναι ο ετήσιος κύκλος εργασιών της επιχείρησής σας;

Κλάδος Δραστηριότητας		Crosstabulation					Total
		Q7 Ποιος είναι ο ετήσιος κύκλος εργασιών της επιχείρησής σας;					
		<= 2.000.000	2.000.001-10.000.000	10.000.001 - 50.000.000	>50.000.000	ΔΞ/ΔΑ	
Εκπαίδευση / Επιστημονική Έρευνα	Count	5	1	0	0	3	9
	% within Q1 Κλάδος Δραστηριότητας	55,6%	11,1%	0,0%	0,0%	33,3%	100,0%
Κατασκευές	Count	6	1	2	2	0	11
	% within Q1 Κλάδος Δραστηριότητας	54,5%	9,1%	18,2%	18,2%	0,0%	100,0%
Μεταποίηση	Count	3	1	5	9	2	20
	% within Q1 Κλάδος Δραστηριότητας	15,0%	5,0%	25,0%	45,0%	10,0%	100,0%
Τεχνολογίες Πληροφορικής & Επικοινωνιών	Count	31	4	3	6	2	46
	% within Q1 Κλάδος Δραστηριότητας	67,4%	8,7%	6,5%	13,0%	4,3%	100,0%
Υπηρεσίες	Count	10	3	1	10	3	27
	% within Q1 Κλάδος Δραστηριότητας	37,0%	11,1%	3,7%	37,0%	11,1%	100,0%
Χονδρικό-Λιανικό Εμπόριο	Count	1	0	1	8	0	10
	% within Q1 Κλάδος Δραστηριότητας	10,0%	0,0%	10,0%	80,0%	0,0%	100,0%
Total	Count	56	10	12	35	10	123
	% within Q1 Κλάδος Δραστηριότητας	45,5%	8,1%	9,8%	28,5%	8,1%	100,0%

- Άτομα που απασχολεί η επιχείρηση και προγραμματισμός προσλήψεων στους επόμενους 12 μήνες: η σχέση είναι στατιστικά ασήμαντη ($\chi^2 = 7,4$, $p = 0,283$). Ανεξάρτητα από τον αριθμό των απασχολουμένων, όλες σχεδόν οι επιχειρήσεις σχεδιάζουν προσλήψεις τους επόμενους 12 μήνες.
- Ετήσιος κύκλος εργασιών και προγραμματισμός προσλήψεων στους επόμενους 12 μήνες: η σχέση είναι στατιστικά ασήμαντη ($\chi^2 = 3,1$, $p = 0,930$). Ανεξάρτητα από τον κύκλο εργασιών, όλες σχεδόν οι επιχειρήσεις σχεδιάζουν προσλήψεις τους επόμενους 12 μήνες.
- Ετήσιος κύκλος εργασιών και ευκολία εύρεσης στην Ελλάδα στελεχών με δεξιότητες τεχνολογίας: ο κύκλος εργασιών δεν συσχετίζεται με την ευκολία εύρεσης στελεχών ($\chi^2 = 9,8$, $p = 0,875$). Ανεξάρτητα από τον κύκλο εργασιών οι περισσότερες επιχειρήσεις πιστεύουν ότι δεν είναι εύκολο να βρουν στελέχη με αυτές τις δεξιότητες στη χώρα μας.
- Ετήσιος κύκλος εργασιών και αναζήτηση στελεχών από το εξωτερικό: ανεξάρτητα από τον κύκλο εργασιών ($\chi^2 = 11,2$, $p = 0,188$) η πλειονότητα των επιχειρήσεων σκοπεύει να αναζητήσει στελέχη από το εξωτερικό.
- Ετήσιος κύκλος εργασιών και απασχόληση στελεχών από το εξωτερικό με τηλεργασία: Παρατηρείται σημαντική σχέση ($\chi^2 = 17,7$, $p = 0,023$) και οι επιχειρήσεις με μικρό σχετικά τζίρο είναι εκείνες που εξετάζουν περισσότερο το ενδεχόμενο της τηλεργασίας.

Q7 Ποιος είναι ο ετήσιος κύκλος εργασιών της επιχείρησής σας; & Q17 Εξετάζετε το ενδεχόμενο να απασχολήσετε εργαζόμενους σε αυτές τις ειδικότητες τεχνολογίας από το εξωτερικό με τηλεργασία;

Crosstabulation

		Q17 Εξετάζετε το ενδεχόμενο να απασχολήσετε εργαζόμενους σε αυτές τις ειδικότητες τεχνολογίας από το εξωτερικό με τηλεργασία;			Total
		ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΞ/ΔΑ	
<= 2.000.000 €	Count	35	14	7	56
	% within Q7 Ποιος είναι ο ετήσιος κύκλος εργασιών της επιχείρησής σας;	62,5%	25,0%	12,5%	100,0%
2.000.001 € - 10.000.000 €	Count	5	2	3	10
	% within Q7 Ποιος είναι ο ετήσιος κύκλος εργασιών της επιχείρησής σας;	50,0%	20,0%	30,0%	100,0%
10.000.001 € - 50.000.000 €	Count	4	5	3	12
	% within Q7 Ποιος είναι ο ετήσιος κύκλος εργασιών της επιχείρησής σας;	33,3%	41,7%	25,0%	100,0%
> 50.000.000 €	Count	9	19	7	35
	% within Q7 Ποιος είναι ο ετήσιος κύκλος εργασιών της επιχείρησής σας;	25,7%	54,3%	20,0%	100,0%
ΔΞ/ΔΑ	Count	2	5	3	10
	% within Q7 Ποιος είναι ο ετήσιος κύκλος εργασιών της επιχείρησής σας;	20,0%	50,0%	30,0%	100,0%
Total	Count	55	45	23	123
	% within Q7 Ποιος είναι ο ετήσιος κύκλος εργασιών της επιχείρησής σας;	44,7%	36,6%	18,7%	100,0%

- Κλάδος δραστηριότητας και απασχόληση στελεχών από το εξωτερικό με τηλεργασία: η σχέση είναι στατιστικά σημαντική ($\chi^2 = 23,2$, $p = 0,010$) και οι επιχειρήσεις με το μεγαλύτερο ενδιαφέρον στην τηλεργασία είναι των κλάδων τεχνολογίες πληροφορικής & επικοινωνιών, υπηρεσίες και εκπαίδευση / επιστημονική έρευνα.

Q1 Κλάδος Δραστηριότητας & Q17 Εξετάζετε το ενδεχόμενο να απασχολήσετε εργαζόμενους σε αυτές τις ειδικότητες τεχνολογίας από το εξωτερικό με τηλεργασία;

Crosstabulation

		Q17 Εξετάζετε το ενδεχόμενο να απασχολήσετε εργαζόμενους σε αυτές τις ειδικότητες τεχνολογίας από το εξωτερικό με τηλεργασία;			Total
		ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΞ/ΔΑ	
Εκπαίδευση / Επιστημονική Έρευνα	Count	3	4	2	9
	% within Q1 Κλάδος Δραστηριότητας	33,3%	44,4%	22,2%	100,0%
Κατασκευές	Count	3	5	3	11
	% within Q1 Κλάδος Δραστηριότητας	27,3%	45,5%	27,3%	100,0%
Μεταποίηση	Count	5	7	8	20
	% within Q1 Κλάδος Δραστηριότητας	25,0%	35,0%	40,0%	100,0%
Τεχνολογίες Πληροφορικής & Επικοινωνιών	Count	30	13	3	46
	% within Q1 Κλάδος Δραστηριότητας	65,2%	28,3%	6,5%	100,0%
Υπηρεσίες	Count	13	9	5	27
	% within Q1 Κλάδος Δραστηριότητας	48,1%	33,3%	18,5%	100,0%
Χονδρικό-Λιανικό Εμπόριο	Count	1	7	2	10
	% within Q1 Κλάδος Δραστηριότητας	10,0%	70,0%	20,0%	100,0%
Total	Count	55	45	23	123
	% within Q1 Κλάδος Δραστηριότητας	44,7%	36,6%	18,7%	100,0%

- Κλάδος δραστηριότητας και Έλληνες που έχουν προσλάβει και επαναπατρίσει οι επιχειρήσεις: η σχέση είναι στατιστικά σημαντική ($F = 3,4$, $p = 0,006$) και ο μέσος αριθμός των προσληφθέντων από το εξωτερικό διαφέρει σημαντικά μεταξύ των κλάδων.

Q18 Πόσους Έλληνες έχει προσλάβει και επαναπατρίσει η επιχείρησας τους τελευταίους 12 μήνες; (ανά Κλάδο)

Κλάδος Δραστηριότητας	N	Mean	Minimum	Maximum
Εκπαίδευση / Επιστημονική Έρευνα	9	0,67	0	2
Κατασκευές	11	0,73	0	5
Μεταποίηση	20	1,00	0	4
Τεχνολογίες Πληροφορικής & Επικοινωνιών	46	0,96	0	10
Υπηρεσίες	27	6,33	0	50
Χονδρικό-Λιανικό Εμπόριο	10	0,30	0	2
Total	123	2,05	0	50

- Κατηγορία επιχείρησης και Έλληνες που έχουν προσλάβει και επαναπατρίσει οι επιχειρήσεις: η σχέση είναι οριακά στατιστικά σημαντική ($F = 2,2$, $p = 0,076$) και ο μέσος αριθμός των προσληφθέντων από το εξωτερικό διαφέρει σημαντικά μεταξύ συγκεκριμένων κατηγοριών.

Q18 Πόσους Έλληνες έχει προσλάβει και επαναπατρίσει η επιχείρησας τους τελευταίους 12 μήνες; (ανά Κατηγορία Επιχειρήσεων)

Κατηγορία Επιχείρησης	N	Mean	Minimum	Maximum
Άλλη	5	0,60	0	3
Ελληνική με αποκλειστική δραστηριότητα στην Ελλάδα	40	1,10	0	30
Ελληνική με έντονη εξαγωγική δραστηριότητα	46	2,11	0	50
Πολυεθνική Ελληνικής ιδιοκτησίας	13	6,69	0	35
Πολυεθνική ξένης ιδιοκτησίας	19	1,11	0	6
Total	123	2,05	0	50

- Αριθμός απασχολούμενων και Έλληνες που έχουν προσλάβει και επαναπατρίσει οι επιχειρήσεις: η σχέση είναι στατιστικά σημαντική ($F = 8,5$, $p = 0,000$) και ο μέσος αριθμός των προσληφθέντων από το εξωτερικό είναι σημαντικά μεγαλύτερος στις μεγάλες επιχειρήσεις (άνω των 250 εργαζομένων) σε σχέση με τις λοιπές επιχειρήσεις.

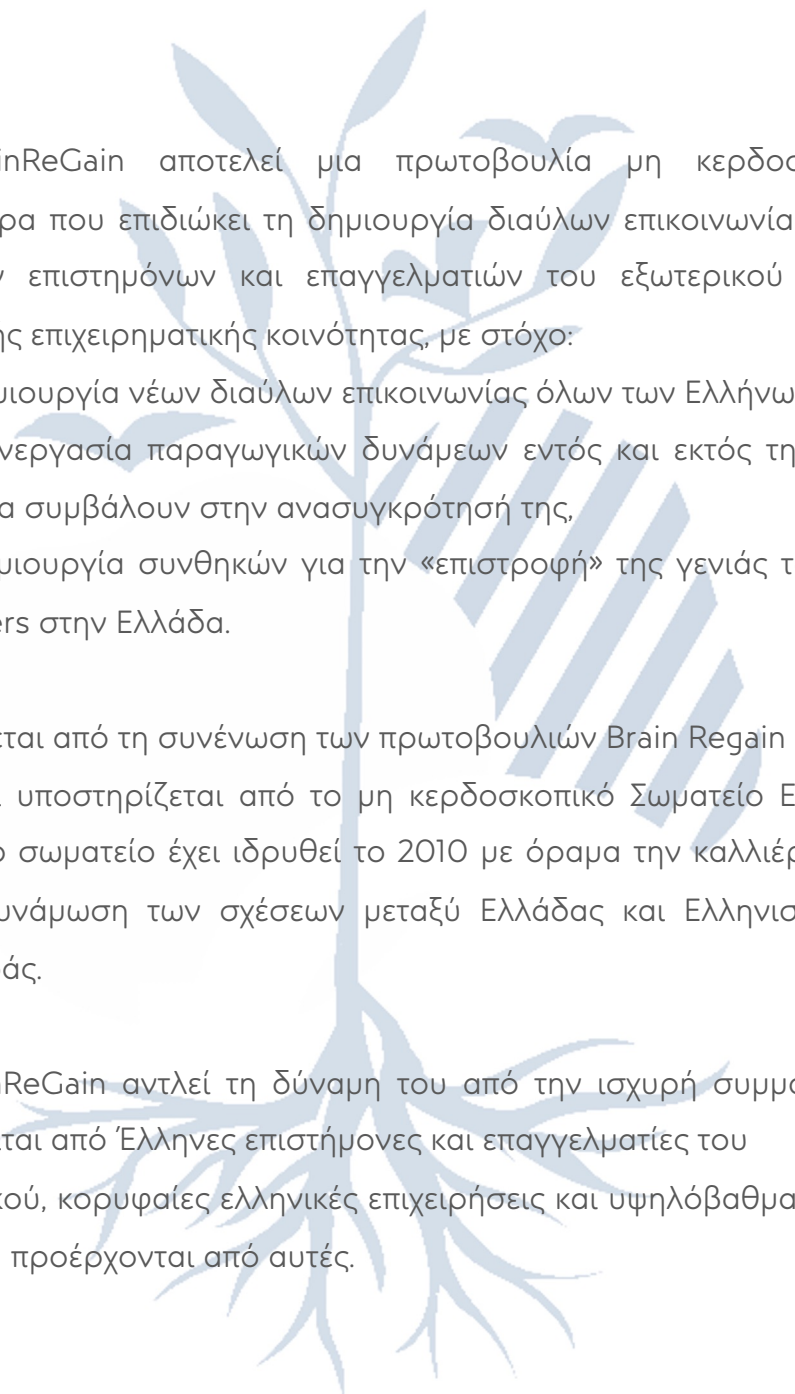
Q18 Πόσους Έλληνες έχει προσλάβει και επαναπατρίσει η επιχείρησας τους τελευταίους 12 μήνες; (ανά πλήθος απασχολουμένων)

Αριθμός Απασχολουμένων	N	Mean	Minimum	Maximum
0-9	42	0,33	0	2
10-49	23	0,83	0	3
50-249	28	0,57	0	5
>=250	30	6,77	0	50
Total	123	2,05	0	50

- Κύκλος εργασιών και Έλληνες που έχουν προσλάβει και επαναπατρίσει οι επιχειρήσεις: η σχέση είναι στατιστικά σημαντική ($F = 2,9$, $p = 0,023$) και ο μέσος αριθμός των προσληφθέντων από το εξωτερικό είναι σημαντικά μεγαλύτερος στις επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών άνω των 50 εκ. € σε σχέση με τις λοιπές επιχειρήσεις.

Q18 Πόσους Έλληνες έχει προσλάβει και επαναπατρίσει η επιχείρησας τους τελευταίους 12 μήνες; (ανά κύκλο εργασιών)

Κύκλος Εργασιών	N	Mean	Minimum	Maximum
<= 2.000.000 €	56	0,48	0	3
2.000.001 € - 10.000.000 €	10	1,40	0	6
10.000.001 € - 50.000.000 €	12	0,58	0	3
> 50.000.000 €	35	4,77	0	50
ΔΞ/ΔΑ	10	3,70	0	30
Total	123	2,05	0	50

Το BrainReGain αποτελεί μια πρωτοβουλία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που επιδιώκει τη δημιουργία διαύλων επικοινωνίας μεταξύ Ελλήνων επιστημόνων και επαγγελματιών του εξωτερικού και της Ελληνικής επιχειρηματικής κοινότητας, με στόχο:

- τη δημιουργία νέων διαύλων επικοινωνίας όλων των Ελλήνων,
- τη συνεργασία παραγωγικών δυνάμεων εντός και εκτός της χώρας που θα συμβάλουν στην ανασυγκρότησή της,
- τη δημιουργία συνθηκών για την «επιστροφή» της γενιάς των brain drainers στην Ελλάδα.

Προέρχεται από τη συνένωση των πρωτοβουλιών Brain Regain και Brain Gain και υποστηρίζεται από το μη κερδοσκοπικό Σωματείο Ελληνικές Ρίζες. Το σωματείο έχει ιδρυθεί το 2010 με όραμα την καλλιέργεια και την ενδυνάμωση των σχέσεων μεταξύ Ελλάδας και Ελληνισμού της διασποράς.

Το BrainReGain αντλεί τη δύναμη του από την ισχυρή συμμαχία που αποτελείται από Έλληνες επιστήμονες και επαγγελματίες του εξωτερικού, κορυφαίες ελληνικές επιχειρήσεις και υψηλόβαθμα στελέχη τα οποία προέρχονται από αυτές.

Η ελπίδα
ανθίζει
και πάλι
στον
τόπο της

Brain *Re*gain

ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΕΝ ΔΡΑΣΕΙ

www.brainregain.gr
www.braingain.gr